

‘Ik heb de
waarheid niet
in pacht’

Lonsdale-jongeren, meisjes in boerka's en jonge moslims die docenten geen hand willen geven. Veel professionals in het veld weten niet hoe ze moeten omgaan met radicale stromingen. Omar Ramadan wil ze meer bieden dan weer een brochure. 'Er is nu wel genoeg onderzoek gedaan.'

Tekst Pieter.Verbeek@republi.nl

Beeld Jean-Pierre Jans

.....

Zijn naam heeft hij misschien wel mee. Omar Ramadan, 32 jaar en hoofd van Nuansa, kennisinstituut voor radicalisering en polarisatie van Binnenlandse Zaken, adviseert sinds november docenten, jongerenwerkers, ambtenaren en andere professionals over jongeren die zich afkeren van de samenleving en hun heil zoeken in de strenge islamitische leer. Maar ook over rechtsextremistische jongeren en dierenactivisten. Bijna honderdvijftig vragen per maand komen er bij hem binnen. Dit staat in schril contrast met het geringe aantal meldingen dat binnenkomt bij andere kenniscentra en bij de meldpunten radicalisering. Ramadan heeft die meldingen hard nodig om de professionals in het veld van dienst te kunnen zijn: 'Met handreikingen en brochures weet je eigenlijk nooit hoe het aankomt. Of mensen het echt lezen. Of ambtenaren bij het maken van beleid er rekening mee houden en of het voor jongerenwerkers nuttig is geweest. Ik vind zelf dat er nu wel genoeg onderzoek is gedaan naar dit onderwerp, polarisatie en radicalisering. Naast alle wetenschappelijke onderzoeken en handreikingen willen wij als Nuansa juist ervaringen uit het veld delen en praktische tips geven aan uitvoerende professionals.'

Want die hebben er juist behoefte aan?

'Over polarisatie en radicalisering wordt veel gesproken door adviseurs, wetenschappers, politici en ambtenaren. Dat is allemaal heel belangrijk, maar het is abstract. Het staat ver af van de mensen die met de doelgroepen werken. Die worstelen met vragen over het bereiken van een groep Lonsdalers of de omgang met Marokkaanse knaapjes die je op school plots geen hand meer willen geven. Er is eigenlijk een kloof ontstaan tussen de beleidsmakers en onderzoekers, die er grote maatschappelijke trends bijhalen, en de mensen in het veld, die te maken hebben met kleine vraagstukken.'

Komen die docenten en jongerenwerkers dan kennis tekort?

'Ja. Maar dat geldt in zijn algemeenheid voor

ons allemaal misschien wel. Over zaken waar radicaliserende jongeren mee lopen hebben docenten te weinig kennis. Er is een verschil met een jongere die niet meedoet en alleen op de bank TMF zit kijken. Daarover hoef je geen discussie te voeren. Die weet dat wat hij doet niet goed is. Als docent kun je hem daarop aanspreken. Als een jongere zegt geen stage te kunnen lopen omdat hij geen les van vrouwen wil of omdat zijn begeleider een homo is, dan moet je als docent ineens over homo's gaan praten of over islamitisch extremisme. En dan vliegen er allerlei nieuwe termen voorbij. Ik zeg niet dat alle docenten ineens een stoomcursus islam of extreemrechts moeten krijgen, maar er is een groot verschil tussen hoe je de twee jongeren terug de klas in lokt.'

Moeten zij juist eerder ingrijpen dan?

'Ik ben van mening dat je vroegtijdig moet kunnen inzien dat er iets aan de hand is en dan ook in staat moet zijn om in te grijpen. Als we er vroeg bij waren geweest stond Mohammed Bouyeri nog gewoon vrolijk bier te tappen in het buurtcentrum in Slotervaart. En had hij Theo van Gogh nooit vermoord. We willen niet alleen de samenleving beschermen tegen vergevorderde radicalisering en potentiële terroristen, maar werken vooral ook uit betrokkenheid met de jongeren zelf.'

Wat bedoel je daarmee precies?

'Jongeren die zich keren tegen de hele samenleving of groepen in die samenleving, gooien hun eigen ruiten in. Ze maken minder kans een opleiding af te ronden of een stageplek te vinden. Als je bijvoorbeeld moeite hebt met vrouwen, homo's en buitenlanders dan wordt het knap lastig in onze diverse samenleving. Het is dus goed om vroeg in te grijpen bij die jongeren. Als je niet ingrijpt, wordt het grootste deel heus geen terrorist, maar hun polarisatie leidt wel

Het netwerk van Omar Ramadan

Omar Ramadan is half Limburger en half Egyptenaar. Hij werd vooral bekend als succesvol jong politicus. Hij was voorzitter van de Jonge Socialisten, bestuurslid van de PvdA Amsterdam en bijna Tweede Kamerlid in 2002. De opkomst van Fortuyn hield hem buiten de Kamer. Als manager bij Radar houdt hij zich nu met allerlei sociale vraagstukken bezig, waaronder integratie.

WIE Omar Ramadan, 32, samenwo-
nend te Amsterdam, 2 kinderen
OPLEIDING POLITICOLOGIE en filoso-
fie aan de UvA
VORIGE BAAN Woordvoerder bij de

Algemene Rekenkamer
HUIDIGE BAAN Hoofd Nuansa, mana-
ger bij Radar, bureau voor sociale
vraagstukken, lid van de Raad van
Toezicht bij het ROC Mondriaan

tot vroegtijdig schoolverlaten en strubbelin-
gen op de werkplek.'

**Maken de wetenschappers, politici en
beleidsmakers het probleem dan erger
dan het werkelijk is?**

'Nee. Maar praten over radicalisering, of huis-
kamerbijeenkomsten met salafistische bood-
schappen, is veel makkelijker voor beleidma-
kers dan voor mensen die voor de klas staan
of in het jongeren centrum werken. Die zijn
veel meer betrokken bij de personen. Dus het
is ontzettend belangrijk dat de eerstelijns-
werkers het nut inzien van vroegtijdige inter-
ventie. En dat bereik je door niet meteen te
beginnen over terrorisme, maar over het
belang van een stageplek voor Ali. Als hij in
zijn djellaba en zijn baardje daar heen gaat
en meteen zegt dat hij best stage wil lopen
als het maar niet met vrouwen is, dan maakt
Ali geen kans.'

Wat zou je dan Ali aanraden?

'Nuansa is de rijksoverheid en dus neutraal. Ik
denk niet de waarheid in pacht te hebben. Als
een stagebegeleider belt met het geval Ali en
zijn djellaba dan vertel ik hem hoe andere
scholen het oplossen. En dan mag deze bege-
leider daar zelf een keus in maken. Er zijn
scholen die strenge kledingvoorschriften heb-
ben en er zijn scholen die daar heel rekkelijk
in zijn. Ik zeg niet wat goed of fout is. Er zijn
meerdere wegen die naar Rome leiden.'

**Hoe staat het nu eigenlijk met de radicalise-
ring in Nederland? Het lijkt wel een beetje
te zijn verdwenen?**

'Ja, in de aandacht van de politiek en media.
Maar of dat dan de juiste graadmeter is? Ik
hou me ook niet precies bezig met waar pola-
risatie ophoudt en radicalisering begint. We
krijgen wel vragen binnen waarbij toch sprake
is van acute zorg.'

Zoals?

'Een moeder, die geen contact meer krijgt met
haar tot de islam bekeerde zoon. Hij is ver-
trokken naar een studentenstad, en heeft al
het contact met zijn familie en oude vrien-
den verbroken. Is dat radicalisering? Mis-
schien niet, maar het is wel een zeer ortho-
doxe beleving van de islam en als omgeving
mag je je zorgen maken. Zeker als je ontdekt

dat zoonlief op webfora het gebruik van
geweld soms verdedigt.'

**Maar in een kringetje zitten en praten over
het salafistisch gedachtengoed is niet straf-
baar. Toch vragen jullie professionals de
oren en ogen open te houden? Hoe ver moet
het gaan?**

'Het is zeker niet strafbaar. Toch vind ik dat je
als overheid mag bevorderen dat groepen op
een prettige manier met elkaar omgaan, ook
al overtreden ze geen wetsartikelen. De aan-
dacht van Nuansa is er niet alleen op gericht
om mogelijke polarisatie en radicalisering
snel in het vizier te krijgen, maar ook om
spookbeelden te vermijden.'

Spoken?

'Jongerenwerkers kloppen bij ons bijvoorbeeld
aan over een jongen die sinds hij een djellaba
is gaan dragen niet meer op komt dagen in
het jongeren centrum. Wij adviseren dan ver-
der te kijken in andere leefcirkels. Dan blijkt
de jongen het gewoon nog steeds goed te
doen op school. Dan blijkt er eigenlijk niks
aan de hand te zijn. Het is ook winst dat jon-
geren die als radicaal te boek staan, uiteinde-
lijk gewoon pubers blijken te zijn.'

**Waarom krijgen jullie meer vragen binnen
dan de gemeentelijke meldpunten radicali-
sering?**

'Pas belde een docent wiskunde van Marok-
kaanse komaf, die worstelde met de vraag
wat te doen met een leerling die hem telkens
religieuze literatuur aanbiedt. De docent wil-
de niet een meldpunt bellen uit angst dat de
leerling zou worden wordt aangegeven bij de
politie. Bij ons kunnen professionals vertrou-
welijk terecht met de vraag 'wat moet ik
ermee'. Zonder dat morgen de politie terug-
belt of dat het schoolbestuur op het matje
moet komen bij de wethouder.'

**Hebben jullie al zaken binnengekregen die
heel urgent zijn?**

'Ja, het is wel eens voorgekomen dat we
iemand aan de lijn hebben gekregen en het
hebben doorgegeven aan de lokale politie of
de AIVD. Wat ze er dan mee doen, weten we
niet. Maar dat hoeven we ook niet te weten.
We zijn geen inlichtingendienst. Met ons kun
je sparren.'

**'Hoe ga je
om met
Marokkaanse
knaapjes die
je op school
plots geen
hand meer
willen geven?'**

Meer informatie:

www.nuansa.nl

